

Σιμόν Βέιλ: επιζήσασα του Ολοκαυτώματος και πρώτη γυναίκα πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (1927-2017)

Δικηγόρος, πολιτικός και φεμινίστρια, η Σιμόν Βέιλ διετέλεσε υπουργός Υγείας της Γαλλίας από το 1974 έως το 1979. Το 1979 έγινε μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και εξελέγη πρόεδρος του, αξίωμα που διατήρησε μέχρι το 1982. Έγινε συνεπώς η πρόεδρος του πρώτου άμεσα εκλεγμένου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και η πρώτη γυναίκα πρόεδρος.

Η Βέιλ είναι διάσημη στη Γαλλία κυρίως για τη νομιμοποίηση των αμβλώσεων και για τη βελτίωση της ζωής των γυναικών και των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων. Είναι επίσης γνωστή σε ολόκληρη την Ευρώπη για τον σεβασμό και τη διατήρηση της μνήμης των Εβραίων που έχασαν τη ζωή τους στο Ολοκαύτωμα κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, καθώς και για την προσήλωσή της στις ευρωπαϊκές αξίες και την ευρωπαϊκή ενότητα. Έχοντας επιζήσει από το στρατόπεδο συγκέντρωσης του Άουσβιτς-Μπίρκεναου, τυγχάνει θαυμασμού τόσο για το πολιτικό όσο και για το προσωπικό της θάρρος.

Η παιδική ηλικία και οι τραυματικές εμπειρίες της Βέιλ κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου αποτέλεσαν τη βάση της προσήλωσής της σε μια ενωμένη Ευρώπη, έναν σκοπό που θα υποστηρίξει για το υπόλοιπο της ζωής της.

Πρώτα χρόνια

Η Σιμόν Γιάκομπ γεννήθηκε στις 13 Ιουλίου 1927 σε μια εβραϊκή οικογένεια στη Νίκαια της Γαλλίας. Η ίδια και τα άλλα μέλη της οικογένειάς της συνελήφθησαν το 1944 και μεταφέρθηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης Άουσβιτς-Μπίρκεναου, Μπόμερεκ, και τέλος στο Μπέργκεν-Μπέλεν. Ενώ η ίδια και οι δύο αδελφές της επέζησαν, οι γονείς και ο αδελφός της έχασαν τη ζωή τους στα στρατόπεδα. Επέστρεψε στο Παρίσι τον Μάιο του 1945 και ξεκίνησε τις σπουδές της στα Νομικά και τις Πολιτικές Επιστήμες. Το 1946 παντρεύτηκε τον Αντουάν Βέιλ.

Είσοδος στην πολιτική

Η Βέιλ διορίστηκε δικαστής και με την ιδιότητα αυτή παρείχε συμβουλευτικές υπηρεσίες σε διαδοχικούς υπουργούς Δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένου του Φρανσουά Μιτεράν. Το 1970 ήταν

η πρώτη γυναίκα που ανέλαβε καθήκοντα γενικού γραμματέα στο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο (*Conseil supérieur de la magistrature*). Λέγεται ότι, όταν ο Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εστέν εξελέγη Πρόεδρος της Γαλλίας τον Απρίλιο του 1974, πήγε στο σπίτι του Αντουάν Βέιλ με την πρόθεση να τον καλέσει να συμμετάσχει στη νέα του κυβέρνηση. Τελικά, ο Πρόεδρος επέλεξε αντί του Αντουάν τη γυναίκα του Σιμόν.

Η Σιμόν Βέιλ διορίστηκε υπουργός Υγείας στην κυβέρνηση του Ζισκάρ Ντ' Εστέν. Αμέσως μετά τον διορισμό της, ξεκίνησε τον αγώνα για τη νομιμοποίηση των αμβλώσεων στη Γαλλία και κατάφερε να προωθήσει την ψήφιση του σχετικού νόμου το 1975 μόνον όταν η αντιπολίτευση στην Εθνοσυνέλευση ασπάστηκε τον στόχο της. Ο νόμος αυτός, που θεωρήθηκε σπουδαίο επίτευγμα, είναι γνωστός ως *νόμος Βέιλ*.

Προσήλωση σε μια ενωμένη Ευρώπη

Μετά τον πόλεμο, ως επιζήσασα του Ολοκαυτώματος, η Σιμόν Βέιλ δεν μπορούσε να καταλάβει πώς μια ευρωπαϊκή χώρα θα μπορούσε να κηρύξει τον πόλεμο σε μια άλλη. Καθώς προχωρούσε η πολιτική της σταδιοδρομία στη Γαλλία, μεγάλωνε και η προσήλωσή της στην ιδέα μιας Ευρώπης στην οποία δεν θα μπορούσαν να επαναληφθούν ποτέ τέτοιου είδους φρικαλεότητες. Έτσι, όταν το 1979 ο Πρόεδρος Ζισκάρ Ντ' Εστέν ζήτησε από τη Βέιλ να τεθεί επικεφαλής του ψηφοδελτίου του κόμματός του στις πρώτες άμεσες εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αυτή άδραξε την ευκαιρία.

Η Βέιλ εξελέγη νομίμως μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο την επέλεξε ως πρόεδρό του. Έτσι τέθηκε επικεφαλής του πρώτου άμεσα εκλεγμένου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και έγινε η πρώτη γυναίκα επικεφαλής θεσμικού οργάνου της ΕΕ. Διετέλεσε επίσης πρόεδρος της επιτροπής νομικών υποθέσεων και υπήρξε μέλος των επιτροπών περιβάλλοντος, πολιτικών υποθέσεων, εξωτερικών υποθέσεων και ασφάλειας, καθώς και της υποεπιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιπλέον, ήταν μέλος της ειδικής επιτροπής για την επανένωση της Γερμανίας, η οποία συγκροτήθηκε το 1990.

Κατά τη διάρκεια της θητείας της στο Κοινοβούλιο, διετέλεσε επίσης πρόεδρος και αντιπρόεδρος της Φιλελεύθερης και Δημοκρατικής Ομάδας, της μετέπειτα Φιλελεύθερης, Δημοκρατικής και Μεταρρυθμιστικής Ομάδας. Το 1981 της απονεμήθηκε το Βραβείο Καρλομάγνου για τη συνεισφορά της στην ευρωπαϊκή ενότητα.

Μεταγενέστερα χρόνια

Μετά από θητεία 14 ετών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Βέιλ επέστρεψε στη γαλλική πολιτική σκηνή το 1993, ως υπουργός Επικρατείας και υπουργός Υγείας και Κοινωνικών Υποθέσεων μέχρι το 1995. Το 1998 διορίστηκε στο Συνταγματικό Συμβούλιο της Γαλλίας. Από το 2001 έως το 2007 διετέλεσε πρώτη πρόεδρος του Ιδρύματος για τη Μνήμη του Ολοκαυτώματος (*Fondation pour la Mémoire de la Shoah*). Το 2005, ξεκίνησε εκστρατεία υπέρ της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης.

Όταν η Βέιλ εξελέγη στη Γαλλική Ακαδημία (*Académie Française*) το 2008, μία από τις ελάχιστες γυναίκες που είχαν αυτή την τιμή, στο εθιμοτυπικό ξίφος που κατασκευάζεται ειδικά για κάθε μέλος της Ακαδημίας χαράχθηκαν: ο αριθμός 78651 που ήταν χαραγμένος στο χέρι της στο Άουσβιτς, το σύνθημα της Γαλλικής Δημοκρατίας, «Ελευθερία, Ισότητα, Αδελφoσύνη» και το σύνθημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «Ενωμένοι στην πολυμορφία».

Το 2011, ο χώρος μπροστά από το βασικό κτίριο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις Βρυξέλλες έλαβε το όνομα «Agora Simone Veil» προς τιμή της, και το 2012 της απονεμήθηκε ο Μεγαλόσταυρος της *Λεγεώνας της Τιμής*. Μετά τον θάνατό της, στις 30 Ιουνίου 2017, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Αντόνιο Ταγιάνι απέτισε φόρο τιμής στη Σιμόν Βέιλ με αυτά τα λόγια: «*μια μεγάλη πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η συνείδηση της ΕΕ, αγωνίστρια κατά του αντισημιτισμού και υπερασπίστρια των δικαιωμάτων των γυναικών. Το μήνυμά της για τις γυναίκες και τον αντισημιτισμό εξακολουθεί να είναι ακόμη και σήμερα επίκαιρο*». Τον Ιούλιο του 2018 η σορός της ενταφιάστηκε στο μαυσωλείο του Πάνθεον στο Παρίσι. Είναι η πέμπτη μόνο γυναίκα που είχε αυτή την τιμή.

Η πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Σιμόν Βέιλ συνομιλεί με τον Αλτιέρο Σπινέλι το 1981.